

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_206163

UNIVERSAL
LIBRARY

సత్యద్రాపది సంవాదము.

(అంశకర్త)

శ్రీమదాచార్యుల వరలక్ష్మమ్మగారిచే

రచియింపబడినది

సంకీర్ణము 1010 ప్రతులు.

శామణిముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె

రాజమహేంద్రవరము.

1926

శామణిముద్రాక్షరశాలయందు

[వల అ. 0-2-0.]

విజ్ఞప్తి.

ఆంధ్రవాక్కులునును గేయవిలే యతివాచీనము. విద్యాగంధములేని స్త్రీలలో నీతిశ్రద్ధాభావమేమైన గలిగియున్నచో వని పూర్వకపులు వ్రాసిన గేయముల వలననే యని చెప్పనొప్పును. ఛర్మములు, నీతులు పూర్వరాజేతిహాసమాలు, వ్యతకధలు, భక్తచరిత్రములు భగవల్లీలలు మున్నగునవి పెక్కులు మన తెలుగులో పాటలరూపముననే యున్నవి. పూర్వకవి విరచితములగు పాటలకెల్ల జనని ద్విపద. వ్యాకరణబద్ధత లేక యతిశ్రద్ధానియమములేక, వాడుటకు నులభముగా గణనియతినిమాత్రము చాటించి వ్యవహారికపు తెలుగులో పూర్వపుపాటలు వ్రాయబడినట్లు సీతలేఖ, లక్ష్మణునిసవ్వ సంక్షేపరామాయణము, కుశలనయ్యుద్ధము సాముపాట మున్నగునవి చూచినవారికి వెలియుచున్నది. నేనుగూడ నదే పద్ధతి ననుసరించి యీపాటను వ్రాసితిని. పండితులిందలి దోషముల ఊమియింప చార్థన. ఆంధ్రసోదరీమణు లెల్లరీ పాటను నాదరించెదరెగాక.

ఇట్లు

ర చ యి త

సత్యాద్రోపదీసంవాదము.

(కంఠేన రామా మామమున తేనాని

భామనీ ప్రియ తేనాని పాదసతేను.)

- హి చనకీర్తులు ! పాండునందనులు
 సిరిమీర రాజ్యంబు | సేయుచునుండ ౧
- కడుకుత్సితంగైవ | గాంధారికొడుకు
 కనలేక యీనున | గడునీచబుద్ధ ౨
- తనమిత్రులునుదాను | సౌత్రింబుచేసి
 జూదానవంచిచి | చూరిగొన్నట్టి ౩
- ధరణరాజ్యంబెల్ల | తనతండ్రిమగల
 పాండవేయులకిచ్చి | సంపాదిధము ౪
- దుర్యోధనుడు విని | దుఃఖంబుజేంది
 తనతండ్రికడకేగి | తగనిట్లుపలికె ౫
- అహితులౌవారిని | నిహతులజేయ
 ధరరాచవారికి | ధర్మమైయొప్పు ౬
- పాండవేయులకెగు | పలుమాలుచేసి
 ఇపుడు మేల్వేయంగ | హితులమపుదుమె ౭

కాలసర్పంబును । కడునొస్వజేసి	
కింవాసవిడుచుట । గాఢయాశ్రతి	౮
సాంఘికేయుల విశ్చే । పాడిదప్పితివి	
యొకవారి గలువంగ । నెవరిశక్తింబు	౯
కాపున సేవిపుడు । కోదనకుండు	
మరిల నాదలబాధ । మనధర్మసుతుని	౧౦
రావించిపెనియు । రాజేంద్రమనమా	
పరామృత సేచి । పంపుడమడవి	౧౧
దానవారిలబాధ । తెలగునుమనకు	
నిచ్చింతిమనవినికి । నిలమేలనచ్చు	౧౨
కోమహంజిట్లనిపల్క । గురురాజునుడని	
కోంతియొచుజేసి । కోడుకుతోబల్కె	౧౩
శంకర సేటికి । శమనపుష్కరింబు	
అశ్రమరిణమున । కలలెలవచ్చు	౧౪
ధర్మబద్ధుండొప్పు । ధర్మాత్మజుండొ	
అన్నకుబద్ధులె । ధృతిని తమ్ములును	౧౫
అన్నయొనుతిలేసి । ననిసేయరాదు	
భీతిల్లవలసిప్పు । భగవిభంగి	౧౬
వారాహయన్యాయ । వర్తన్ముల్తె	
సభలోననొత్తుకే । సతిభంగిచెల్ల	౧౭
అని తండ్రులుకంగ । నాసుయోధనుడు	
కిట్లకటబడుచుతా । గనలుచుబలిక	౧౮

తండ్రినీ వెలుగవు ' తగవారిలపు	
నాపుత్యులేయంచు । సమ్మేడుమదిని	౧౯
సన్ను తమ్మునిజంప ' సనిలపుత్తుండు	
సత్తిభంగ సమయాన ' సమయంబుసేసె	౨౦
యుద్ధంబువారికి । నొప్పమియేని	
తిమింతములువార్కి । తగ నెట్లుచెల్లు	౨౧
ధర్మజుడొకవేళ । తగనొర్చియున్న	
అనుజులేలాయందు । రనిసేయకుండ	౨౨
గదగొనిభీముండు । కదనాసనిలువ	
శార్దూండు విలుగొని । బవరింబుజొరగ	౨౩
ఖడ్గాలుచేబూని । కవలలురాగ	
సనినొర్వశక్యంబె ' యవ్వీరవరుల	౨౪
బగిజూదమునగాక । యుద్ధరంగమున	
వారినోడించుట । వట్టిదితండ్రి	౨౫
ధర్మజుడెంతటి । ధర్మాత్ముడై	
దాయయైనప్పుడు । దాయయేకాడ	౨౬
దాయలపంపును ' తగవంచకున్న	
తాచవారికిసిరి । రాజులు నెట్లు	౨౭
'కావున నాతండ్రి । కొదవ్కనీవు	
అంగీకరింపుమీ । యాదజూదంబు	౨౮
అటుసేయమానిన । నయ్యరోనేను	
అనువులబోయిను । సశసంబుమాని	౨౯

కొమరుండు యారీతి । కోపచిపలుక	
కిడుభీతిజెందియా । కారవప్రభుడు	30
ధర్మజగొనిరాగ । తగ నూతనుతుని	
యంపెవారి పురికి । సతిశ్రీఘ్నమునను	31
ప్రాళికామగియా । పాండుపుత్రునకు	
తావచ్చినాపని । తగవిన్నవించె	32
తండ్రిపనుపుమత । పైవెంబుపనుపు	
చాటశక్యమెయంచు । ధర్మాత్మజుండు	33
అనుజలతోగూడ । యతిపతోగూడ	
నరుదెంచెనేగ మ । హస్తినాపురికి	34
మరిలజ్జాదంబెడి । మణిమంటపమున	
ధర్మజశకునులు । తగ జేరిరింత	35
అభిమతాత్ముండెన । యాపాదలుండు	
ధర్మజగొంచియో । తాబల్కెనిల్లు	36
ధనరాజ్యసంపద । తండ్రిమీకిచ్చె	
వానిపందెముపెట్ట । పాడిగాదంక	37
క్రొత్తపందెంబొందు । కోరిచెప్పేను	
అపురూపపణమిది । యాలింపమిట్లు	38
బడిబడియీపందె । మోశినవారు	
వల్కలంబులుగట్టి । వసములయందు	39
కాయలు ఫలములు । కండమూలములు	
అతిసేయగుడిచియో । యశసంబుమాని	40

ప్రహ్లాదచర్యవ్రత । భాజనులగుచు	
పదిరెండుయేనులు । వసమాలగఁజేసి	౪౧
బిసివన్న మజ్జాతి । మొప్పుగాజేసి	
ఏటియజ్ఞాతా । నెఱిగినట్లెస	౪౨
మరిల వసమాలకు । మరల గవలెను	
ఇదిపండవిధమని । యెప్పుడు బలిక	౪౩
మగిడిజూడంగఁజే । మఱిపిల్వచెచ్చి	
మాయానయగునొకలు । మగిడివొనంగ	౪౪
లనిసె నమొప్పుకి । నాస్థునుశుశు	
ఆటాట మొనరిత । నాకేణమును	౪౫
నొడను పంపెను । నొకదెసౌబలుడు	
పండెందు లిటునొక । నాంబునంతులు	౪౬
తమరాద్యభాగాల । తిడియ విడిచి	
విదురగురుకృపఁబూ । భీష్మాచార్యులైన	౪౭
పెద్దలకడమఱి । పెదతండ్రికిఁజను	
అడవులకేగంగ । నాడ్వలసిగద	౪౮
విదురుండువారల । వీరితో సరసి	
పలికెను యీనీతి । పలుకుట మొదలు	౪౯
ఆరణ్యభాగల । కాగదుకుంటి	
మావూజలందును । మాయుంటునుండు	౫౦
అన్నదమ్ములుయేపు । రైక్యంబుతోడి	
ధర్మాధిపతితెమా । ద్రౌపదిగూడి	౫౧

కామ్యసహాయులై । ధైర్యంబుతోడ	
కాననభాగల । గడపుకరండు	౫౨
వ్యాసాదిమునులచే । వరశిక్షనొంది	
నై నమానుషశక్తి । ననరాదుమీకు	౫౩
చంద్రసూర్యులుగాలి । చాలగాఢధివి	
కషీంపుచుండుడు । కక్తితోనెపుడు	౫౪
అనివిదుగుడునెల్పు । నతిభక్తి మొక్కి	
తామేగిగంతట । తల్లిసన్నిధికి	౫౫
తనయులు లేవచ్చి తనకాశ్చర్యకెరగ	
కడుదుఃఖమునకుంతి । కళనశబడుచు	౫౬
నాచిన్న సుతులారా । నాయన్నలారా	
సూదాసమికెట్టి । చుమ్మగ్గువచ్చె	౫౭
రాజభాగమునీడి । రాజ్యంబువీడి	
కానలనుందురై । కడుదీనవృత్తి	౫౮
నారచీలగట్టి । నగలను యొలిచి	
కాయగనురతో । కడుపులునింపి	౫౯
బ్రహ్మచర్యముబూని । ననములదిరుగ	
సుతులారామిమ్మెట్లు । చూచిసైరింతు	౬౦
వేవేలవిధముల । వేల్పులగొలిచి	
మిగులసంతోషాన । మిముగన్ననాడు	౬౧
పుణ్యభాగూలంచు । బొంగితికాని	
యరయలేనై తిమి । యడవికష్టాలు	౬౨

ఎంతటిపుణ్యుడో । దౌలమిమితాయ్య	
మీభాధలరయక । మృతికెగదెముందె	౬౩
పతితోడదివికేగి । పడతియఁచూచి	
నుతులభాధలగన్క । నుభగురాలయ్యె	౬౪
కన్ననుతులపాట్లు । గాంచగనేమొ	
దీర్ఘాయువిడెనాకు । దిట్టరిబహ్మ	౬౫
ధార్తకాష్ట్రులుకడు । చావ్యంపుబుద్ధి	
ధర్మమార్గముదప్పి । దయలేకనిట్లు	౬౬
వంచనచేసియో । వనములకంప	
గాహుబలాడ్యులు । బహుధర్మవిధులు	౬౭
విదురగురుకృపయ । భీష్మాదిఘనులు	
పాడియెహర్షింప । వారింపకుండ	౬౮
ద్వారకాపురినాథ । దైత్యసంహార	
నీపాదభక్తుల । నిర్మలమతుల	౬౯
నీముద్దుమఱదుల । నిష్పాండుసుతుల	
కరుణాకరాతగవె ॥ కావకయుంట	౭౦
నాచిన్నిసహదేవ । నాకన్నతండ్రి	
అరుగుదేనీవును । నడవలదిరుగ	౭౦
నీచైక్కిడున్నను । నిజమునీయన్న	
లందఱున్నట్టులే । హర్షింతుమదిని	౭౧
అనియిట్లుపొక్కుచు । నతినయాకుంతి	
పాంచాలిగాంచియో । బాష్పంబులురల	౭౨

పుట్టినయిల్లును మెట్టినాయిల్లు	
పాననంగాయెను పడతినీవల్ల	23
పతులనుగూడియో ననములకేగు	
భాగ్యంబుగంటివి భామరొనీవు	24
యుసచారములువార్కి యొప్పుతోజేసి	
ఆకలిదప్పల సరసినేవించి	25
కడుఘోరమృగములు కలయన్వనాల	
కడుసాహసికులైన కాంతులేపురను	26
నాకుమాటుగజూచి నాతిరొనీవు	
కంటికితెప్పవై కాచుకగమ్మి	27
కాననబాధల కడుసై పలేక	
భీనువిజయులేమి పటికినడుదురొ	28
కవలలుయెంతటి సూతజేతురొ	
ధర్మజుడేమని తలచునోమదిని	29
మదిగమనించుచు మానినినీవు	
ధైర్యంబువారికి తగజెప్పుచుండు	30
కాననకష్టాలు గడచినవెనుక	
కాంతనాకొమరుల కండ్లారజూపి	31
నాదీవనలబొంది నాతిరొపిదప	
నిండ్లారుసిరులను నీవైందుమమ్మ	32
అనికొగలించెను నతివయాకుంతి	
కోడల్నియెంతయు కూర్చిమీరంగ	33

అత్తయ్యకోడలి । నటుకొగలిన	
ఇద్దరికన్నీళ్లు । యేకమైపాతె	౫౪
అతీరుజూచియో । అటనున్నవారు	
కన్నీరునించిరి । కడుదుఃఖమునను	౫౫
దుఃఖవల్లయొకకొంత । తొలగిన వెనుక	
కన్నీరుతుడుచుక । కారతయాకుంతి	౫౬
కోడలికొడుకుల । కోరికీవించి	
వీడ్కొల్పితానిల్చె । విదురునియిగట	౫౭
ధర్మజువెనువెంట । తమ్ములుయేగ	
వారికివెనువెంట । ననితపాంచాలి	౫౮
తలవిరజ్జోసుక । తలనంచియేగ	
తగవారివెనుకనే । ధౌమ్యుండుయేగ	౫౯
అశుభంబు తమకని । యాత్మలోదలంచి	
కడుదుఃఖమందిరి । కారవాంగనలు	౬౦
అన్నవెనుకనేగ । ననుజులందారు	
పంతులుఘనముగ పల్కినీయిల్లు	౬౧
దుర్యోధనాదుల । ద్రుంతుయుద్ధాన	
అనుచుభీముడుపల్కె । సతిభీకరము	౬౨
కర్ణజంతునునంచు । గాండీవిపల్కె	
శకునిజంపకవలె । శపథంబులనిరి	౬౩
పాండుతనయులిట్లు । శ్రుతిసలబట్టి	
వేవేలివిప్పుల । వెనువెంటనడువ	౬౪

పురజనులెల్లగు । పొక్కుచునుండు	
తమయాధునికములతో । తరలిరివనిక	౯౫
పాండవులీగీతి । ననములకరుగ	
దుర్నిమిత్తంబులు । భోచెనీగీత	౯౬
సక్కలుకూసెను । సగరియంతటను	
చునుగూలరాతెను । భీరమొప్ప	౯౭
భూరిభయమొసె । భూమికంటచె	
కాకఘోషంబులు । కడుఘోషబెట్టె	౯౮
పడునానయేట । బహుఘోరమైన	
కొరవకొంతేను । కదనంబుజనుగ	౯౯
అందునాననుతల । కెబ్బనుజయము	
కదనానజుతుగు । కొరపులెల్ల	౧౦౦
అనుచునారదుడాడె । సందలువిసగ	
ధృతరాష్ట్రుడదివిని । ధృతిసెడిమదిని	౧౦౧
కడుభీతిపడలుచు । కలవరంబుచు	
కొంతేయులడిన్లు । కరిగినవిధము	౧౦౨
కనుగొనమననున । కడుకోర్కెకలుగ	
వినురునిరావించి । వివరింపుమనెను	౧౦౩
విజ్ఞానవిదుడైన । విరుదండుయంత	
వివరించెనన్ను । విధమెల్లనిట్లు	౧౦౪
తనమోమువస్త్రాస । తగగివ్వకొనియు	
ధన్యజుడెగును । తలపడివనిక	౧౦౫

భాహులరెండింటి । బహువిస్తరించి	
భీతావహంబుగా । భీముండుయేగె	౧౦౬
ఇసుకనుపిడికిళ్ళ । వినరుచువేగ	
అర్జునుడేగెను । నడవికివినుము	౧౦౭
మిగుల పెంఘాళిని । మేనుసబూసి	
సుకుమారతన్మడ్డెన । నచులుండుచనియె	౧౦౮
సహదేవుడడవికి । చ నెతలవంచి	
వీడినకొప్పతో । వెడలెపాంచాలి	౧౦౯
నామవేదంబును । జదువుచు వెనుక	
ధౌమ్యుండుయేగెను । తగవారిలోడ	౧౧౦
కాంతేయులట్లెగ । కారణంబేమి?	
అనియడ్డెధృతిరాష్ట్రు । డప్పుడవిదురు	౧౧౧
తనచూపులోకంబు । దహించుననుచు	
తలవచియట్లెగె । ధర్మాత్మజుండు	౧౧౨
భాహుబలంబనికొ । బ్రకటింతునంచు	
భీముండుభాహుల । విస్తరించేగె	౧౧౩
ఇసుముచల్లినట్లు । యేతుబాణాల	
ననిదెల్పనట్లెగె । నర్జునుడరయ	౧౧౪
అందహాతనమెను । నగుపడకుండ	
నకులుజాగీతని । నరిగెనువనికి	౧౧౫
తనదుఃఖవదనంబు । తగగొంచుజనుల	
కెగనిసహదేవు । డేగనారీతి	౧౧౬

కౌరవులనిలోన	కాలంబు సేయ	
వారిపత్నీలిల్లు	వగచెదరనగ	౧౧౭
తడిసినవలువతో	తలవిరబోసి	
ద్రాపదియారీతి	తగనేగియుండె	౧౧౮
భారతయుద్ధాన	పరమపదించు	
వీరులపరలోక	విధులనుదెల్పు	౧౧౯
నామవేదంబును	చదువుచుట్లు	
ధౌమ్యుడారీతిని	తావెల్చియుండ	౧౨౦
ఇప్పటికైనను	నిభపురనాధ	
వారినింప్పించి	నసుధరింజిల్లు	౧౨౧
వారిరాజ్యంబును	వారికేయంగ	
యెగ్గొనులేకున్న	లగ్గుతెప్పదు	౧౨౨
విదురుడీరీతిని	వివరింపమాదని	
ధృతరాష్ట్రుడంతయు	తేకువనీడి	౧౨౩
యతిదుఃఖమునమది	నడిలుచుండియును	
పుత్రమౌహమాచేతి	పొలిపైనబుద్ధి	౧౨౪
పొండవేయులవని	వానంబునుండి	
కృష్ణురింపకమానె	కిల్కషుండగుచు	౧౨౫
యెట్టివారీకైన	సేపుధ్వయందు	
కాలకర్మనశిత	కాదినతిరమె	౧౨౬
పాపద్యూతంబున	పగతురచేత	
యట్లుభంగమండన	యప్పండనుతులు	౧౨౭

వైభవచ్యుతులము । వసమూలనుగడ	
వారినిగణనచ్చె । వాసు దేవుండు	౧౨౮
రమ. కసత్యనుగూడి । రథమువై నెక్కి	
తముగాననచ్చిన । వైత్యారిగాంచి	౧౨౯
కడునెయ్యమడరగా । కౌం తేయులంత	
అర్హ్యకాద్యుబాల । నతనిపూజించి	౧౩౦
యుచితాసనమును । నొప్పొలొనునిచి	
విప్రోత్తములతాము । వినయమొప్పార	౧౩౧
అతఁబ ర్వేష్టించి । యతిభక్తినుగూ	
వనవాసబాధల । వసివాడేయున్న	౧౩౨
మఱిదులక్షేనుము । మాఘపుండశిగి	
కాంచాలిగాంచియో । పల్కెనీరీతి	౧౩౩
ధార్తరాష్ట్రులవైన । దౌష్ట్యమునల్ల	
చెల్లెలానికట్ట । చిక్కులునచ్చె	౧౩౪
కడుసుకుమారివై । గ్రాలెనునీక	
కాననవాసము । కల్గెగానకట	౧౩౫
మిముమోసపట్టియో । హిలక్షిన్నూడ్చి	
నీకిట్టికష్టాలు । నజీగుర్చినట్టి	౧౩౬
ధార్తరాష్ట్రులుతమ । దౌష్ట్యపుబహు	
అనుభవించెదగమ్మ । యతిశీఘ్రమునను	౧౩౭
అనిమాఘపుండ । స్నానగళాంచాలి	
గతభంగకాటులు । మతియందుదోచ	౧౩౮

పలుదుఃఖ మొందుచు । సద్గాతుగాంచి	
కకములుజోడించి । కడుభక్తిమెఱయ	౧౩౯
ధ్యానకాపురినాథ । దైత్యసంహార	
ఖలగాఢభువిగాస । కలిగిసస్వామి	౧౪౦
సర్వవ్యాపివీవు । సర్వమయుడవు	
సర్వదర్శనుడవు । సర్వనియతవు	౧౪౧
సేవెఱుగనిదెద్ది । నిఖిలలోకముల	
అయినను తెలిపేను । అన్నరోవినుమి	౧౪౨
సుగ్రవదమహీపతి । చుహితనైబుట్టి	
కుంతీనుహదేవి । కోడలనబడి	౧౪౩
నిరుపమవిక్రమా । నిర్వీరులయివెలయు	
సాండుతనూజుల । పత్నినాంబరంగి	౧౪౪
విక్రమశాలినా । విఖ్యాతిగన్న	
అన్నదృష్టద్యుమ్ను । ననుజాతనయ్య	౧౪౫
నిఖిలలోకంబుల । నిండాగుభక్తి	
పూజనీయుండవై । పొలుపొందునీకు	౧౪౬
కడుగూర్చుచెల్లినా । ఘనతనుబొంది	
పాపకర్ములచేత । భంగంబునడితి	౧౪౭
నిజసతికొప్పను । నిండుకొలుపున	
పాపాత్ముడారీతి । పట్టిడ్చుచుండ	౧౪౮
అసహాయశూరులు । నభిమానధనులు	
శరణస్థువారిని । కరుణరక్షించు	౧౪౯

క్షత్రియపుత్రులు । శౌర్యకలితుల	
పల్లెత్తరైరిగా । సాండుసందనులు	౧౫౦
భీముఁబాహుబలము । విజయవిల్విద్య	
కొఱగాకపోయెను । కోమలిఁగాన	౧౫౧
విదురగురుకృపయా । భీష్మాదిఘనులు	
కండ్లారజూచుచు । కాదనరైరి	౧౫౨
అన్నలుదమ్ములు । నఖిలబంధువులు	
పతులునుపుత్రులు । పరివారజనము	౧౫౩
అందఱుండియుకృష్ణ । యాకష్టవేళ	
నాకుల్లైరిగా । శాడునెవ్వారు	౧౫౪
అవమానదుఃఖాన । నల్లేడ్చునన్ను	
కనుగొనికడునవ్వె । కర్ణుండునభను	౧౫౫
దుశ్శాసనునిదైన । దుశ్చేష్టకన్న	
కర్ణునినపుమది । కాల్పుచుండూను	౧౫౬
ఒకనాటిబాధలా । యొకనాటిసాదల	
కారవబాధలు । కలకాలమాయె	౧౫౭
సాములుగఱిపించి । పననాత్మజునకు	
విషమునుబెట్టిరి । విశిచిరిగంగ	౧౫౮
కాశికిబంపియు । కాల్పదలచిరి	
మాయజూదంబున । మానినిబట్టి	౧౫౯
అవమానమొనరించు । టదిచాలకిపుడు	
అపహరించిరిపుడు । నఖిలరాజ్యంబు	౧౬౦

తనుక్లియెద్దులు । తగవారు సేయ	
అన్నిటికోర్పుచు । అనలభంగి	౧౬౧
యన్నటిభర్తలు । యువిదబన్నంబు	
బాంపంగలరెల్లు । పరమాత్మచెపును	౧౬౨
అనియిల్లుచాంచాలి । యతిదుఃఖపడుచు	
శ్రీకృష్ణమూర్తికి । చెప్పెభంగంబు	౧౬౩
బాష్పంబుధారల । వై తెల్లదడియ	
కన్నులచేతుల । కడునొత్తుకొనుచు	౧౬౪
వాపోపుచున్నట్టి । వనితనుగాంచి	
కంసమర్దనుడుతా । కడుజాలిబొంది	౧౬౫
శోకంబునుడుగుము । సోదరీనీవు	
నిగుపమవిక్రమా । నివ్విసులుసేపతులు	౧౬౬
ధర్మబద్ధతనట్లు । తలఁగిరికాని	
నినుభంగపఱచిన । నిర్దయాత్ములను	౧౬౭
నాసహాయంబున । నవలీలగొట్టి	
సీటుసేయకపోరు । నిజమాజుగోన	౧౬౮
యువిదనిట్లూకృష్ణు । డోదార్పుచుండ	
మహితమార్కండేయ । మానీంచుగడటకు	౧౬౯
వాసుదేవునిమఱి । పాండవేయులను	
కరమాదరంబున । గాంచంగవచ్చె	౧౭౦
అమ్మానిచందుగన । కర్మపాద్యములు	
భక్తినిపాండవు । ల్పచరించుచుండ	౧౭౧

సత్యనురోడ్కొని । సకీయపాంచాలి	
పల్ల శాలాజేరి । పరమాదరమున	౧౭౨
వివిధసల్లాపాల । వెలయుచునుండ	
పాంచాలితోసత్య । పల్కెనీరీతి	౧౭౩
వది నెనాకొకశంక । మదియందుగలిగె	
అదియేమియంటేని । యతినరోవినుము	౧౭౪
నీప్రియభక్తల । సిప్పుడుసుతుల	
వదలకగొల్తువు । వది నెసేనెట్లు	౧౭౫
ఒకరికంటెనొకరు । యువిదనీయందు	
అనురక్తులైయుంట । యక్కజంబయ్యె	౧౭౬
మంత్రాలవల్లనా । మందులవలన	
వృతములవల్లనా । వగవిలాసమున	౧౭౭
పల్కులువల్లనా । పాండిత్యమునన	
ఏవిధినీకబ్బ । యింతభాగ్యంబు	౧౭౮
నేనునీవల్లను । నిదియెల్లయెఱిగి	
శ్రీకృష్ణువశగతు । జేసికొనెదను	౧౭౯
సత్యతానిట్లన । సఖయపాంచాలి	
కించుకకోపంబు । యెదయందుగల్గ	౧౮౦
మందహాసంబున । మదికోపమడచి	
మాధవుసతితోడ । మఱియిట్లుబల్కె	౧౮౧
ననుచెడుస్త్రీవలె । నాతిరోడలచి	
యిట్లాడదగునమ్మ । యింతిరోనీకు	౧౮౨

వదిచనీపల్కుల । వరుసనుజూడ	
పరమాత్మకృష్ణుని । భార్యగాడగపు	౧౯౩
మాయస్నినిన్నేలు । మంచివాడగుట	
వేటొక్కడై నచో । వెలదియేమానో	౧౯౪
అనియిట్లుసత్యను । సపహస్యమాడి	
మతియిట్లుబల్కెను । మగువపంచాలి	౧౯౫
మంత్రతంత్రంబుల । మగలనుసతులు	
నశ మొందుచుకొనుట । చట్టిదినుమ్ము	౧౯౬
సతియిట్టిదుష్కర్మ । పిల్వమొడల	
కలకూర్కిన శయ్యుచు । కాంతునిమదిసి	౧౯౭
మగునను నమ్మని । మదిరాక్షిచోత్తు	
చాముతోపొత్తుగా । చాణేశుడెంచు	౧౯౮
మందులకుమగలు । మనవశేమైచ	
పతిభక్తిధర్మంబు । పడలికింకేల	౧౯౯
అవివేకమువలన । సతినలుచేయు	
పశ్యోషధంబులు । సనితెకోవినుము	౨౦౦
చెప్పుడుమూగతనము । చీకుబడలియు	
చాణహానియుచాల । పతులకుగలుగు	౨౦౧
కానపతులయెడ । కిడుటంపుచేత	
యోయింతి సేయున । నాయుంతివినుచు	౨౦౨
ఇహమునన పక్షి । నొతియుబొంది	
పరిమునపహానిని । నియంబులొందు	౨౦౩

కావున నెప్పుడిట్టి ' కై నసక్రియలు	
కావింపరాదమ్మ ' కాంతతాపతికి	౧౯౮
పతిచిత్తమెఱిగియో ' సడతివర్తింప	
సతికితనంత న ' సమకూరుశుభము	౧౯౯
పతులేవురనురాగ ' భరితులై యుండు	
కారణంబెఱిగింతు ' కాతగోవిందుము	౧౯౯
పతులొక్కవేరొక్క ' సతిగూడకోర	
కోపంబుజెందిను ' కోమలీనేను	౧౯౭
భక్తితోవారికి ' బరిచర్యజేతు	
సప్రమత్తనగుచు ' సన్నివేశలను	౧౯౮
మనసుననోరీతి ' మాటలొరీతి	
చేతలొరీతిగా ' చేయనేనెప్పుడు	౧౯౯
అకలంకచిత్తనై ' యన్నిపనులను	
నియమితవేశల ' నేదీర్చుచుండు	౨౦౦
దేవులముడయిన ' దివ్యరూపై	
పరపురుషునిగడ్డి ' పటకగాజుతు	౨౦౧
స్నానభోజనమఱి ' శయనాదివిధుల	
పతులకుముందెప్పు ' వదిననేజేయ	౨౦౨
పతులురాగ నెవార్కి ' ఎలసినపనుల	
నితరులబంపక ' నేనెగావెందు	౨౦౩
మజ్జనభోజన ' మర్యాదలెల్ల	
నియమింతుంగనేనె ' నేర్పుతోజేతు	౨౦౪

భర్తలధనభావ్య । భాగ్యంబులెల్ల	
వ్యర్థవ్యయమునేయ । వదినెనేనోర్వ	..౨౦౫
గృహమైనవెరడైన । గృహపాత్రలైన	
యశుచిమైయుండుట । కంగీకరింప	..౨౦౬
చెడుయువిదలతోడ । చెలిమితోనుట	
కయ్యంబులాడుట । కడుకోపబడుట.	..౨౦౭
వాకిటమెలగుట । పకనుకానగుట	
నాకుగానినినుమ్మ । నాతిలోనినుము	..౨౦౮
పరదేశవాసులై । పతులుండ్లిచేసి	
సౌగంధివస్తుల । చక్కనిపువ్వుల	..౨౦౯
దివ్యంపువలువల । భవ్యంపునగల	
నేదాల్చుకుందును । నెలతలోయపుడు	..౨౧౦
మాయత్తకుంతికి । మదిహన్నమొనవ	
మజ్జనభోజన । మర్యాదలెల్ల	..౨౧౧
నేనెయ్యామెకుజేతు । నేర్పునమఱియు	
ఆమెయాజ్ఞకుసదా । యతిగడ్వకుందు	..౨౧౨
పాండవగ్రజులండ్లి । పసిడికంచాల	
పదివేలయశులునె । నిదివేలవిప్రు	౧ ౨౧౩
లనుదినంబునువేడ్క । నారగించేడు	
వారికివలసిన । నసతులనెల్ల	..౨౧౪
చేనెగావెంతును । నిండాదుభక్తి	
తరుణులునూర్వేలు ధర్మజునగరి	
పాత్రహస్తలగుచు । బవలునురేయి	..౨౧౫

అభ్యాగతజనుల ' కన్నులుబులిడగ	
యెదురుజూచుచునుందు ' యింసారువేడ్క-	... ౨౧౬
పదివేలవిధముల ' పరికింతువారి	
యేరీతినుండురో ' యేమిసేయెదునో	... ౨౧౭
నూర్వేలహయములు ' నూర్వేలరూలు	
ధర్మజునగరిని ' పరరారుచుండు	... ౨౧౮
వానిపోషణకేమి ' నలయునోవాని	
నిడువారినియమింతు ' నేనెనిత్యంబు	... ౨౧౯
గొప్పభృత్యులు ముని ' గొల్లలబాక	
వారిజీతములేమి ' నగునె గానరసి	... ౨౨౦
జాగుసేయకవార్కి ' జాగ్రత్తతోడి	
నేనెయొసగుచుందు ' నెలనెలతుదిసి	... ౨౨౧
పాండవగ్రాహిని ' భౌండరిమందు	
రత్నస్వర్ణాదులు ' రాజులు నెల	... ౨౨౨
నిత్యవ్యయబెంత ' నిలువయెంతంత	
నేనెలుంగకలేవు ' నిజముగావదినె	... ౨౨౩
అతిధియభ్యాగతి ' యతివరప్రద	
దేవదేశికవిద్య ' దివ్యాద్భుతంబు	... ౨౨౪
లేహ్యద్దుజేయుచు ' నింజారుపేడ్క	
భయభక్తులనుగల్గి ' బహుతాల్మిమందు	... ౨౨౫
మెత్తనివారిని ' మెలతినాతులు	
నిర్భయంబుగవారి ' నెప్పుడుచూడి	... ౨౨౬

కుపితాత్ములై శేని । కుంతితనయులు	
అహిసమానులటంచు । సడిలుచునుందు	—౨౨౭
మృదులంబుగానిట్లు । మెలగుచునుంట	
పాపనశీర్దుతా । పాండునందనులు	—౨౨౮
నిజకుటుంబభరము । నిట్లునాకొనగి	
తామనిశ్చింతులై । తగువేడ్కనుందు	—౨౨౯
ఇమ్మహాభారంబు । నిట్లుదాల్చుటను	
వేగుబోక నెలేచి । వెలది నేనున్న	—౨౩౦
రవ్వంత సేవైన । రమణిరోనాకు	
తీరికగల్గదు । తింశినిద్రలకు	—౨౩౧
ఇట్లు సేయుటనుజేసి । యింతిరోవినుము	
సతులునాప్తవేమ । పాటింతుగాని	—౨౩౨
నది నెనీపడిగిన । ఎక్కెషధములు	
మంత్రతంత్రాదులు । మఱి నేనెఱుంగ	—౨౩౩
పాండవసతియిట్లు । పల్కగాసత్య	
సిగ్గునుతాజెంది । శిరిమునుపంచి	—౨౩౪
తనతప్పు నెఱుగుట । తడఁబడమాట	
పాంచాలితోడను । పల్కెనీరీతి	—౨౩౫
సీమహామహిమంబు । నెఱుగకవదిస	
పలికితి నేనిట్లు । పాపంపునుడులు	—౨౩౬
సవ్వలమాటగా । నాతిసీవెంచి	
పైరింపునాతప్పు । సన్నహబుద్ధి	—౨౩౭

ఆపల్కులానించీ ' యతినచాంచాలి	
చిఱుసవ్వుతోనెన ' శ్రీకృష్ణునతికి	—౨౩౮
పతిమదివశమగు ' భవ్యచూర్ణాలు	
నాలుగుగలనవి ' నాతిగోవినుము	—౨౩౯
పతికంటెడైనాము ' సతికెందులేను	
పతికరుణించులే ' సతికిభాగ్యంబు	—౨౪౦
ధనభావ్యసంపత్తి ' తగుశౌరవంబు	
అంబరాభరణాది ' యాధ్యవస్తువులు	—౨౪౧
సంతానలాభంబు ' సద్గతియశము	
భర్తయిష్టంబైన ' భామకుగల్గు	—౨౪౨
యెంతవారికినైన ' నీపృథ్వియందు	
కష్టపడక నెట్లు ' కలుగదుసుఖము	—౨౪౩
కానకాంతునిగొల్పి ' కాంతలుభక్తి	
ధర్మసుఖాదులు ' తగవొందతెన్న	—౨౪౪
నిర్మలమతితోడ ' నిత్యంబునీవు	
భయమును ప్రేమంబు ' బహుభక్తిగల్గి	—౨౪౫
ప్రీతిజూపితిమేని ' విభుడేతనంత	
నిండురుమక్కున ' నీవెంటదగులు	—౨౪౬
మాయన్నకృష్ణుండు ' మగువరోనీదు	
మందిరంబే తేర ' మన్ననతోడ	—౨౪౭
సంభ్రమమునలేచి ' సంప్రీతి నెఱపు	
సంపకునొరులను ' బతిసేవ సేయ	—౨౪౮

మక్కు-వనీతోడ మాధవుండున్న	
రాహస్యమేరితో రమణితెలుపకు	—౨౪—
నీతికెవ్వారు నెఱిగూర్చునాలో	
వారినిసపును వనితమన్నంచు	—౨౫౦
నీకంటిహితులైన నెలతనోలచు	
నీభర్తగివారు నీకెల్లయించు	—౨౫౧
ఆలుమగలపొత్తి యాళివనోవినుము	
సౌఖ్యంబుచేకూర్చు సునానమందు	—౨౫౨
స్వద్యున్నుజాతము భవదీయసుతుల	
నొత్తునైనను నొలతైననీవు	—౨౫౩
యేకాననంబు యేకాంతిమగిను	
కొన్నుండెయ్యుండు కొండెనుమ్ము	—౨౫౪
అనలంకచిత్తులు యాభిగూడుతులు	
కులసత్తులెట్టి కొమ్మలతోడ	—౨౫౫
స్నేహంబు సెయుము చేడకోమతియు	
నడుసతులూపొందు నేయకుమపుడు	—౨౫౬
ఇదిసౌఖ్యమూలము యిదపుణ్యపాతము	
ఏనికీర్తిదాయకం బింతికివినుము	—౨౫౭
యూరీషీవర్తించు నింతులకెల్ల	
సకలశుభంబులు సమకూరుసుమ్ము	—౨౫౮
అనికృష్ణపల్కగా నొనందనుంది	
సత్యతావంచాలి సప్రీతిజూచి	—౨౫౯

నది నేనీసద్ధర్మ ' వాక్కులవిసగ	
చెచ్చలెంతపుణ్యంబు ' చేసెనోనేకు	..౨౬౦
నీధర్మబుద్ధికి ' నెలతకొమెచ్చి	
నింజారునుఖములు ' నీశండుగూర్చు	..౨౬౧
నిను భంగపుచ్చు ' నిర్దయుత్వేగ	
శప్పకిపాండేకు ' తమచేతిఫలము	..౨౬౨
అవిచారచిత్త నై యతినోయుండు	
అనియుట్లునత్యతా ' ననుచుండనంశ	..౨౬౩
ద్వారకాపురికిని ' తరిలిపోవంగ	
మనసుననూహించి ' మధుసూదనుండు	..౨౬౪
రథమునురావించి ' కరుణిగొంపోన	
ఆయత్తుడై వేగ ' యరుడెంచెనటకు	..౨౬౫
నిజసతిగర్వంబు ' నెఱిదూలునట్లు	
సంచాలియాడెన ' పల్కులవిధము	..౨౬౬
సర్వజ్ఞుడగుటను ' న్నాంతాననెఱిగి	
నుగువకునవ్వెను ' మాధవుండుపుడు	..౨౬౭
తనపతిసవ్వను ' తానెఱిసత్య	
సిగ్గునతలవంచి ' చిటునవ్వకవ్వె	..౨౬౮
పాండవదేవిని ' నై కుంకుదేవి	
కొగిటజేర్చియు ' కిరమాదరమున	..౨౬౯
ఆమృతపుత్రులజేమ ' మామెకుజెప్పి	
వీడ్కొనితేరెక్కె ' విభునితోనంత	..౨౭౦

భవ్యకీర్తనముడైన । భావదేవుండు	
భక్తసేవితుడౌచు । పుంగజాన్వందు	౨౭౦
భవ్యశోభితమైన । కాటట్లపురిని	
నిరూపమందై పొమ్ము । నియ్యోగశాఖ	౨౭౨
నకపాలపత్రిక । స్వంతాబుట్టి	
ననుపత్తి నంశంబు । ఘనముగా శొచ్చి	౨౭౩
ఇసు దెసబంధులు । నెలమినిబూడ	
నరలక్ష్మీయన పేర । నర తెనుసాఫ్ఫి	౨౭౪
అక్షయసంపత్సర । యాపాదమందు	
ఆదిపక్షంబున । కలచతుర్దశిని	౨౭౫
స్థిరవారమునభువి । స్థిరముగా వెలయు	
న్యాయసేదానీపాట । నవితలకొత్తకు	౨౭౬
ఈపాటభక్తితో । గుంతులెన్నాడు	
పాడినవిన్నాను । పరమాదరమున	౨౭౭
శివరక్షణుడైన । చిన్నికృష్ణుండు	
ఆనందవేళల । సంపదయెప్పుచి	౨౭౮
నకలసంపదలిచ్చి । సౌభాగ్యమిచ్చి	
సద్గుణంబులనిచ్చి । సౌఖ్యంబుగూర్చు	౨౭౯
మాతల్లితోబాటు । మముబెంచినట్టి	
మానవతివితేక । మాపెద్దతల్లి	౨౮౦
ఘనతుర్ల పాటివేర । కిటసుబ్బమాంబ	
కర్పింతునీపాట । నతిభక్తితోడ	౨౮౧

వ సు మ తి .

(అంక ర్తి) శ్రీమతి కనుపర్తి వరలక్ష్మమ్మగారు

వసుమతి సాంఘిక, సాంసారి కానర్థములను వివరించు చక్కని సాంఘికనవల. ఆంధ్రయువతుల క్షమాసంపత్తిని పత్యనురాగమును వెల్లడించుటలో దీనికి తుల్యమగు నవల యాంధ్రభాషయందులేదు. విద్యాధికులచే ప్రశంసింపబడి, టెక్స్టుబుక్కు కమిటీవారిచే నప్రూవుడు చేయబడి, యున్నత పాఠశాలలలో పఠనీయగ్రంథముగా నిర్ణయింపబడుచున్నది. సామాన్య హృదయులను సైతము కరగించు వసుమతి కష్టగాథ నాంధ్ర ప్రభువులెల్లరు తప్పక చదివి సానుభూతిని జూపు చురుగాక, డిమ్మిస్సెజ్ 169 పుటలు వెల రు. 1—0—0.

విలాసము, మేనేజరు, సరస్వతీప్రెస్, గుంటూరు.

మా వద్ద లభించు గ్రంథములు.

—:0:—

వ సు మ తి.

సత్యాదౌపదిసంచాదము:—స్త్రీలకత్యంతనీతిప్రబోధ
కరమగు చక్కనిపాట. వెల 0—2—0.

దౌర్జన్యవస్త్రసంరక్షణము:—ఇదియు పైనాటవలెనే
స్త్రీలకత్యావశ్యకమైనది. వెల 0—2—0.

ఉత్తమవివాహము:—సద్వివాహమున కుండవలసిన
క్షణము లిందు తెలుపబడినవి. వెల 0—1—0.

బ్రాహ్మమతము:—బ్రాహ్మసమాజముయొక్క మత
సంఘికాదర్శములెల్ల నిందువివరింపబడినవి. వెల 0—8—0

గౌతమబుద్ధుడు:—బుద్ధునిజీవితము పటముగలది.

వెల 0—4—0.

మనశత్రువులు:—ఈ గ్రంథమందు చుట్ట సిగరెట్టు
కల్లు మున్నగు 8కి దుర్భ్యాసములనుగురించి పాఠములుగా
ప్రాయఁబడినవి. వెల 0—5—0.

మేనేజరు నరస్వతీప్రెస్,

గుంటూరు.

